

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 1 marca 1963 r.

w sprawie zadrzewień dróg publicznych podlegających nadzorowi Ministra Komunikacji.

Na podstawie art. 30 ustawy z dnia 29 marca 1962 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 20, poz. 90) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Powołane w niniejszym rozporządzeniu artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 29 marca 1962 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 20, poz. 90).

2. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się do dróg określonych w art. 13.

3. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa:

- 1) o zadrzewieniu przydrożnym — należy przez to rozumieć zadrzewienie (zakrzewienie) określone w art. 28 ust. 3,
- 2) o zadrzewieniu ochronnym — należy przez to rozumieć zadrzewienie określone w art. 29 ust. 1 pkt 2.

§ 2. Zadrzewienia (zakrzewienia) dróg publicznych mają na celu:

- 1) ochronę dróg przed zaśnieżaniem lub zawiewaniem piaskiem (żywoploty, pasy zadrzewień ochronnych),
- 2) polepszenie warunków klimatyczno-hydrologicznych kraju,
- 3) podniesienie wyglądu estetycznego otoczenia dróg i ożywienie krajobrazu na terenach pozbawionych zadrzewień,
- 4) rozszerzenie bazy surowcowej drewna.

§ 3. 1. Zadrzewianie dróg publicznych powinno się odbywać w sposób planowy, przy czym wieloletnie plany zadrzewień powinny przewidywać stopniowe obsadzanie drzewami lub krzewami wszystkich dróg publicznych.

2. Wieloletnie plany zadrzewień dróg publicznych powinny być uzgadniane z właściwymi miejscowo prezydiami wojewódzkich rad narodowych.

3. Roczne plany zadrzewień dróg publicznych powinny być uzgadniane z wojewódzkimi organami planowania przestrzennego.

4. Obowiązek zadrzewiania (ust. 1) nie dotyczy odcinków dróg publicznych przebiegających przez tereny inwestycji miejskich i tereny budowlane na wsi, jak również przez tereny na te cele przeznaczone oraz przez lasy, ogrody i w obrębie przejazdów kolejowych.

§ 4. W celu zapewnienia ciągłości zadrzewień młode drzewa w istniejących zadrzewieniach przeznaczone na wymianę drzew starych powinny być sadzone w zasadzie co najmniej na 5 lat przed planowanym usunięciem starych drzew, a w każdym razie nie później niż w ciągu roku po ich wycięciu.

§ 5. Materiał sadzeniowy do zadrzewień dróg publicznych powinien być dostosowany do miejscowych warunków glebowych, klimatycznych i krajobrazowych.

§ 6. 1. W celu zabezpieczenia niezbędnej do zadrzewienia dróg publicznych ilości odpowiednich gatunków drzew i krzewów, zarządy dróg powinny stosownie do potrzeb zakładać i utrzymywać szkółki drzew przydrożnych.

2. Produkowane w szkółkach drzewa i krzewy powinny odpowiadać pod względem jakościowym warunkom określonym dla materiału sadzeniowego.

§ 7. Koszty sadzenia i utrzymywania zadrzewień dróg publicznych są pokrywane:

- 1) z budżetu centralnego — w stosunku do zadrzewień dróg państwowych,
- 2) z budżetu terenowego:
 - a) powiatowej rady narodowej — w stosunku do zadrzewień dróg lokalnych o nawierzchni twardej,

- b) gromadzkiej rady narodowej — w stosunku do za-
drzewień dróg lokalnych gruntowych,
3) z planu (budżetu) właściwego dla danej drogi zakładu —
w stosunku do zadrzewień dróg zakładowych.

Rozdział 2.

Zadrzewianie (zakrzewianie) przydrożne.

§ 8. Przy zadrzewianiu przydrożnym drzewa i krzewy
powinny być sadzone:

- 1) poza koroną drogi w obrębie pasa drogowego pozostają-
cego w zarządzie organu administracji drogowej (art. 18),
- 2) na pasach przydrożnych o szerokości 0,75 m wolnych od
uprawy (art. 33 ust. 1),
- 3) poza pasem przydrożnym na gruntach przyległych do
istniejącej drogi, gdy jest przewidziane poszerzenie tej
drogi (art. 28 ust. 3 pkt 3).

§ 9. Przy zadrzewianiu (zakrzewianiu) przydrożnym sto-
suje się następujące typy zadrzewień:

- 1) rzędowe — polegające na obsadzaniu drogi drzewami
(krzewami) w jednym lub w kilku rzędach równoległych
do osi drogi,
- 2) grupowe — polegające na obsadzaniu drogi grupami lub
kępami drzew i krzewów tego samego lub różnych ga-
tunków,
- 3) mieszane — polegające na stosowaniu połączenia zadrze-
wień rzędowych z grupowymi.

§ 10. 1. Po posadzeniu drzew i krzewów na pasach
przydrożnych oraz na gruntach przyległych do drogi poza
pasem przydrożnym (§ 8 pkt 2 i 3) zarząd drogi sporządza
przy udziale właścicieli gruntów odpowiedni protokół zawie-
rający w szczególności:

- 1) stwierdzenie liczby posadzonych drzew,
- 2) potwierdzenie podania do wiadomości właścicielom grun-
tów obowiązku należytego utrzymywania drzew owoco-
wych na pasach przydrożnych (art. 28 ust. 5 pkt 1)
i drzew lub krzewów posadzonych poza pasem przydroż-
nym (art. 28 ust. 6) oraz ich uzupełniania w razie uschnię-
cia, złamania lub zniszczenia.

2. W razie niestawienia się właścicieli do sporządzenia
protokołu określonego w ust. 1, protokół sporządza się bez
udziału właścicieli, po czym odpisy protokołu przesyła się
im do wiadomości.

3. Drzewa i krzewy uschnięte lub zniszczone w ciągu
3 pierwszych lat po ich posadzeniu, jak również usunięte
paliki uzupełnia zarząd drogi.

Rozdział 3.

Szczególne warunki zakładania zadrzewienia przydrożnego poza pasem przydrożnym na gruntach przyległych do drogi.

§ 11. 1. Zakładanie zadrzewienia przydrożnego na grun-
tach przyległych do drogi poza pasem przydrożnym dopusz-
czalne jest w przypadku, gdy:

- 1) przebudowa drogi publicznej i związane z tym poszerze-
nie jej korony przewidziane są w planie wieloletnim,
- 2) istniejące na dotychczasowych pasach przydrożnych drze-
wa i krzewy w wyniku poszerzenia korony drogi po-
winny być usunięte.

2. Odległości nowego zadrzewienia od osi drogi ustala
zarząd drogi na podstawie obowiązujących dla danej drogi
normatywów technicznych.

§ 12. 1. O zamiarze zakładania zadrzewienia przydroż-
nego na gruntach przyległych do drogi poza pasem przy-
drożnym zarząd drogi zawiadamia prezydium gromadzkiej
zady narodowej oraz zainteresowanych właścicieli gruntów

co najmniej na jeden rok przed terminem zamierzonego sa-
dzenia.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, powinno
zawierać:

- 1) powołanie podstawy prawnej sadzenia drzew i krzewów,
- 2) typ zamierzonego zadrzewienia (§ 9),
- 3) odległość sadzenia drzew i krzewów od osi drogi oraz
odstęp między drzewami,
- 4) gatunek przewidzianych do sadzenia drzew i krzewów,
- 5) pouczenie zainteresowanych właścicieli gruntów o ich
prawach i obowiązkach wynikających z przepisów
art. 29 ust. 2 i 4 oraz art. 35 ust. 2.

Rozdział 4.

Żywopłoty i zadrzewienia ochronne.

§ 13. 1. Odległość żywopłotów bądź pasów zadrzewień
ochronnych od zewnętrznej krawędzi rowu lub stopy nasy-
pu powinna być taka, aby śnieg lub piasek zatrzymywał się
na pasie pomiędzy drogą a żywopłotem lub pasem zadrze-
wień ochronnych.

2. W normalnych warunkach odległość, o której mowa
w ust. 1, powinna być dziesięciokrotnie większa od wyso-
kości żywopłotu, a dla pasów zadrzewień ochronnych nie
mniejsza niż 15 m.

§ 14. 1. Szerokość pasa gruntu zajętego pod żywopłoty
lub pod pasy zadrzewień ochronnych powinna być dosto-
sowana do miejscowych warunków klimatycznych i glebo-
wych, ze szczególnym uwzględnieniem ilości śniegu lub pia-
sku nawiewanego na drogę, częstotliwości i siły wia-
trów itp.

2. Żywopłoty należy stosować w zasadzie jednorzędowe
lub dwurzędowe, pasy zaś zadrzewień ochronnych — o szer-
okości nie większej niż 5 m.

§ 15. Na żywopłoty należy wybierać gatunki drzew
i krzewów:

- 1) które dobrze znoszą przycinanie,
- 2) które nie podlegają chorobom i szkodnikom zagrażają-
cym roślinom uprawnym i sadom,
- 3) których owoce nie mają właściwości trujących.

§ 16. Żywopłoty i pasy zadrzewień ochronnych powin-
ny być utrzymywane w należyłym stanie przez pilenie
i spulchnianie gleby oraz przez przycinanie żywopłotów
i uzupełnianie drzew i krzewów wypadłych.

§ 17. 1. O zamiarze zakładania żywopłotów lub pasów
zadrzewień ochronnych na gruntach przyległych do drogi
zarząd drogi zawiadamia prezydium gromadzkiej rady na-
rodowej oraz zainteresowanych właścicieli gruntów w ter-
minach określonych w § 12 ust. 1.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, powinno
zawierać:

- 1) powołanie podstawy prawnej sadzenia żywopłotów i za-
kładania pasów zadrzewień ochronnych,
- 2) szerokość pasa gruntu, który będzie zajęty pod żywo-
płoty lub pasy zadrzewień ochronnych, i jego odległość
od osi drogi,
- 3) pouczenie zainteresowanych właścicieli gruntów o ich
prawach i obowiązkach wynikających z przepisów
art. 29 ust. 2 i 4 oraz art. 35 ust. 2.

Rozdział 5.

Utrzymywanie zadrzewień (zakrzewień) dróg publicznych.

§ 18. 1. Utrzymywanie zadrzewień (zakrzewień) dróg
publicznych polega na:

- 1) pielęgnacji drzewka lub krzewu w ciągu kilku pierw-

szych lat po posadzeniu oraz na odchwaszczaniu i spulchnianiu gleby wokół drzewek,

- 2) przycinaniu gałęzi dla ukształtowania korony drzewa, a w późniejszych latach na przerzedzaniu korony przez wycinanie gałęzi suchych, krzyżujących się itp. oraz na przycinaniu krzewów,
- 3) stosowaniu zabiegów mających na celu zwalczanie szkodników i chorób oraz specjalnych zabiegów — w stosunku do drzew owocowych,
- 4) uzupełnianiu drzewek i krzewów, które nie przyjęły się lub zostały zniszczone, oraz palików do drzewek.

2. Roboty wymienione w ust. 1 pkt 3 powinny być wykonywane zgodnie z obowiązującymi przepisami w sprawie ochrony drzew i krzewów owocowych przed chorobami i szkodnikami.

Rozdział 6.

Zasady i tryb usuwania drzew (krzewów) przy drogach publicznych.

§ 19. 1. Wycięciu lub usunięciu podlegają:

- 1) drzewa i krzewy martwe, chore i obumierające,
- 2) wywroty i złomy,
- 3) drzewa i krzewy, które z powodu przebudowy drogi lub poszerzenia jej korony wymagają usunięcia,
- 4) drzewa, które mogą zagrażać bezpieczeństwu ruchu na drodze, a w szczególności:
 - a) drzewa zasłaniające widoczność drogi na odległości mniejszej niż przewidziana normatywem technicznym, zwłaszcza po wewnętrznej stronie łuków drogi oraz na skrzyżowaniach dróg,
 - b) drzewa rosnące w odległości mniejszej niż 1,5—2 m od krawędzi jezdni, w zależności od szerokości pobocza,
 - c) drzewa tworzące łącznie z konarami i liśćmi przeswit mniejszy niż 4,5 m w kierunku pionowym oraz mniejszy niż szerokość jezdni powiększona o 1 m po obu stronach jezdni — w kierunku poziomym,
- 5) drzewa (krzewy), których usunięcie podyktowane jest potrzebą odmłodzenia zadrzewień (gospodarcze użytkowanie).

2. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 4 lit. a) i lit. c) zamiast wycinania całych drzew mogą być w miarę potrzeby obcinane (skracane) ich korony.

§ 20. 1. Wycinania lub usuwania drzew (krzewów) w obrębie pasa drogowego dokonuje w sposób planowy zarząd drogi.

2. Wycinania lub usuwania drzew (krzewów) na pasach przydrożnych wolnych od uprawy (art. 33 ust. 1) oraz na pasach zadrzewień ochronnych dokonują właściciele gruntów, na których te drzewa (krzewy) rosną, za zgodą właściwego zarządu drogi.

§ 21. 1. Plan wycięcia drzew sporządza zarząd drogi. Plan ten powinien być uzgodniony z organami do spraw rolnych i leśnych prezydentów właściwych wojewódzkich rad narodowych oraz z właściwymi organami miejscowego pla-

nowania przestrzennego i zgłoszony w terminie do dnia 1 lipca każdego roku na rok następny organom administracji lasów państwowych.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:

- 1) nazwę odcinka drogi, na którym przewiduje się wyrąb drzew,
- 2) gatunek, ilość, średnicę drzew na wysokości 1,3 m od ziemi oraz masę w m³ przewidywanego do uzyskania z wyrębu drewna,
- 3) klasyfikację drewna (użytkowe, opałowe),
- 4) nazwę zarządu drogi przeprowadzającego wyrąb drzew.

Rozdział 7.

O ochronie zadrzewienia (zadrzewienia) dróg publicznych przed niszczeniem.

§ 22. Zabrania się:

- 1) usuwania, niszczenia i uszkodzenia drzew i krzewów stanowiących zadrzewienia przydrożne oraz żywopłotów i pasów zadrzewień ochronnych,
- 2) wrywania, podorywania i łamania młodych drzewek i palików przytrzymujących te drzewka,
- 3) ścinania, łamania gałęzi, obdzierania kory drzew przydrożnych oraz strącania lub zrywania owoców z drzew przydrożnych.

§ 23. Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów § 22 należy do obowiązków zarządu drogi, a w szczególności do organów liniowej służby drogowej (art. 16).

Rozdział 8.

Przepisy końcowe.

§ 24. Szczegółowe wskazówki praktyczne dotyczące sposobu zbioru owoców i nasion drzew i krzewów, sadzenia drzew i krzewów, wyboru najodpowiedniejszego dla danej drogi lub jej odcinka typu zadrzewienia, doboru materiału sadzeniowego, usytuowania zadrzewienia, zakresu i sposobu wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych drzew, krzewów i żywopłotów, sadzenia żywopłotów i pasów zadrzewień ochronnych, przesadzania drzew starych, odległości pomiędzy rzędami krzewów w żywopłotach i rzędami drzew w pasach zadrzewień ochronnych oraz odstępów między krzewami i drzewami ustali instrukcja wydana przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

§ 25. Traci moc rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 30 grudnia 1922 r. w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych na drogach publicznych (Dz. U. z 1923 r. Nr 8, poz. 51 i z 1936 r. Nr 40, poz. 302).

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: *J. Popielas*